

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Dumineacă, Foi'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiul: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 8 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu sēu $2\frac{1}{3}$ galbini mon. sunatōria.

Anulu XXXVI.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrata a 30 cr. de fiscare publicare.

Nr. 83.

Brasovu 13|1 Novembre

1873.

Brasovu 12 Noembre n. 1873.

Reintrunirea parlamentelor în diverse state ale Europei a reîntratu la ordinea dilei. Senatul imperial al Austriei s'a deschis în 5 Noembre prin Maiestatea sa imperatorului cu tota solenitatea serbatoresca. Cuventul de tronu beneventandu-se natul alesu prim'a data prin alegeri directe dice, că a inceputu a nou'a epoca a vietii constituționale, ca-ce reprezentanți a imperiului prin alegeri nemidiulocite si a capetatu nedependentă, fiinduca s'a castigatu terenul, pe care tota partile -si potu da deplina expresiune pretensiuniloru si dorintielor sale. „Fara a ataca drepturile garantate singuritelor provincie“ dice mesagiul, „veti inainta unitatea si poterea imperiului; fara a neglige interesele deosebitelor popoare veti face destulu necesitatilor statului“ sacrificandu-pentru resolvirea marei si dificilei probleme si applanandu controversele spre a intemeia pacea interna pentru durata.“ Dëca aceste cuvinte esite din rostul parintelui poporului le-ar' lua de punctu de manecare si de problema de executare ambele regim dualiste ale monarchiei Austro-Ungare si partitele domnitore, s'ar' apropiā si epoca multumirei tierilor si a poporelor respective; inseceea ce simtiendu pronunciā monarchulu, stapanii dela potere in giurulu lui o intortōca in interesulu suprematiei loru preste popore, si adeca tanjesce pacea interna si din colo si din cōce. Mesagiul dupa apromiterea proiectelor de legi inchia: „Pe tota terenele vietii publice stavilele, ce se opunea impedecandu liber'a miscare, s'au delaturat si s'a incalcatu drumulu, care duce la resolvirea marei probleme: Spre unirea poporelor Austriei intr'unu statu poternicu, portat cu ideile dreptului si ale libertatii.“ Cuvinete, alu caroru farmecu de potere trece preste barierele separatismului. —

In Pest'a inca s'a redeschis diet'a in 8 Nov. la 12 ore; că opariti se aratara deputatii, candu audira, ca Ghyzzi capulu stangaciloru si a depusu mandatulu de deput. la Comaromiu, parasindu-si partit'a. Chiaru Deak inca-si arata dorerea si facu propunerea, ca camer'a legislativa se-si depuna in protocolu parerea de reu de acēsta perdere, ceea ce se i se comunice, si diet'a a primitu. Partitele suuu aprope de dissolutiune, se afla perplexe.

— Clericalii si conservatorii voru a esi că oleilu desupra la carma, si ar' aduna bucurosi tota fraciunile si ale nationaliloru, dör' voru face majoritate, inse cu ce pretiu? Voru fi ei mai ecuitabili catra nationali? Credat jud. A.

In Germania inca s'au finit alegerile cu resultatu, ca majoritatea a esitul liberale cu voturile ultramontanilor progresisti; inse facia cu Bismarck libertatea n'are prestigiul seu.

In Francia totu in Versailles se deschise parlamentulu in 5 Nov. Mesagiul maresialului presedinte alu republicei Mac-Mahon se plange de agitatiunile spiritelor, pentru ca pana si satele demonstara pentru republica in contra monarchistilor; si cere, că se se aduca legi, care se inlature agitatiunile paralizatorie de actiuni si se intemeize poterea executiva. Buffet că alesu presedinte camerei da initiativa desbaterilor si Changarnier propune de urgentia prolongarea poterii lui Mac-Mahon pe 10 ani si stang'a propune convocarea altel camere pe 4 Ian. spre a se decide difuitivu

form'a regimelui. Regimulu si o majoritate de 14 primesce propunerea lui Changarnier care se si da comisiunii spre refarada.

Asia republicanii cu bonastartistii cu totu intrunira 348 facia cu majoritatea conservatoria si monarchista de 362 voturi; 10. ani se poate intari monarchismulu, dör' si republicanismulu. —

Conflictul Austriei cu Turci'a pentru bosniaci s'a aplanatu, danduse satisfactiune cu stramutarea chefului persecutoriu si amnestierea refugitoru bosniati a se reintorce.

In Serbi'a inca s'a schimbatu ministeriulu prin influint'a Austro-Ungara.

Scupcina se intrunesce in 15 Nov. deodata cu camerile Romaniei.

In Romani'a exercitiale armatei si ale militiei pe totu loculu au dovedit resultate preste tota asteparea. Pana si copii mai vertosu de preste Oltu dedera cu miile spectacule admirabile in exercitie si manevre, si ministrulu gen. Florescu lea apromisu pusce-muschetone. Dieulu Marte e cantat si intre copii. —

„Trompet'a Carpatilor“ intr'unu art. **Ar-marea**, are aceste:

Manevrele, concentrările de estu-timpu de tota arm'a, sunt mai pre susu de catu sperantile oricarui cutediatoriu in sperantie. Militiile mai alesu, dau una incuragiare nationale, démoa de observat. In 15 dile, celu ce n'a pusu man'a pre arma de candu e elu, manevreză in batalionu in corpul de armata.

Copii ne-au datu unu spetaculu admirabile estu-timpu preste Oltu mai alesu.

Ce credeti, iubiti lectori, cari n'ati vediutu acestu spectacol incantatoriu? Aprópe la una mija copii representandu tota scólele, pre cele incepatoré că si gimnasiulu, pre cele publice că si pre cele private: una mija copii pre una campia lucia manevrandu cu istetim la comand'a vechilor sergenti instructori!

D. Colonelu Logadi, prefectulu districtului Dolj, arméza Romani'a mica si a gasit u in acēsta patria a bravilor, pre ffi pandurilor lui Tudor, pre stranepotii Buzescilor, Calomfirescilor si Farascilor. Ei intielegu resunetul trombitiei, precum orfanulu ar' intielege vocea numai ce perduse.

Generalu Florescu, care a parcurat tota tiéra si a visitat tota concentratatile, M. S. Voda care cu dreptu cuventu se poate dice regeneratorul Romaniei, au fostu forte satisfacuti de acestu progresu neasceptat.

Generalu Florescu a fagaduitu copiilor osatasi se le tramita pusce muschetone pentru anul viitoru.

Militiele Iasiului si ale Romanului se dice ca au fostu de minune.

Omenii suntu. Natur'a si spiritulu militaru se desvolta rapede in descendantii legiunilor roman, in stranepotii ositenilor lui Stefanu, lui Tiepesiu, lui Radu si lui Michaiu, Romani'a merge intréga pre marsiulu lui Carlova. Totu Romanulu si-a adusu aminte, ca elu a fostu si trebuie se fia ostasiu.

Arme nu sunt! Arme nu sunt destule, si pentru aceea totu patriotulu luminat din camera că si de pre banc'a ministeriale, trebuie se céra arme cu ori-ce pretiu.

Una suta mii pusce sunt de neaperata trebuinta. Se facem tōte economiile, tōte economiile posibile, se taiam in carne viue spre economii in tōte ramurile Statului, si se ne mai cumperam in data una suta mii pusce, fia si platite cu anuitati.

Statul Romanu si-a luat aventul se -si prindia locul spre finele secolului alu XIX, pre care 'l-a tinutu in secolulu alu XV, alu XVI si alu XVII.

Nenorocitu Romanulu, care nu va contribui cu vointia, cu graiul si cu fapt'a, se dea drumu a-cestui aventu!

Se nu mai damu pară pre nimicu; destulu cu construirile si cu drumurile de ferru. Se ne cumpeream arme. Este singur'a cheltuila bine cuvenita de toti cati dorescu se aiba una patria forte si respectata.

Căi si pusce ne trebuesc! Avemu mai bine de deue sute tunuri, si nu suntu nici diumatate montate.

Tōte associatiunile nōstre, in locu se fia pentru immunitarea cailor, pentru imbunatatirea viteilor etc., tintesc tōte numai spre manipulatia banilor, in care arta nu vomu puté adjunge nici odata pre jidovi.

Ce facu proprietarii de mosii intinse? Erau una-data herghelii in tierra; unde mai sunt astazi? Făniatiurile putrezescu in clai de cate patru anni si veri-una dōue, trei herghelii de luxu in tierra, abiā dau cate cinci, siesse căi pe anu.

Căi si pusce trebue se fia parol'a de ordine astazi in totu Romanulu de orce versta si de orce stare sociale.

Cesaru Bolliacu.

Fundatiune de noua academia si noi?

Excel. sa d. episcopu romanu catolicu in Transilvania Mihai Fogarasy de Gyergyó-Szt.-Miklos serba in 28 Oct. jubileul, diu'a la 50 ani decandu se santise ca préantu. Tōte diariale maghiare descriu serbarea acea si fapte multe, multe generose ale barbatului acestuia, ce le seversi in acestu restimpu de ani. Din tota diecesea acursera representanti de onore. Spre a felicita pre nestorulu pastoriu, ma serbara petutindenea si institutile scolare si comunele besericesc respective aceasi di, reinnoindui memorii a faptelor si prin gratulari. Cu acēsta occasiune facu una fundatiune demna de imitatu, care se ne atraga si atentiunea nōstra. A menitu 100 mii fr. pentru redicarea catu mai curundu a unei accademii de drepturi in Alba Iuli'a. Noi n'avemu accademia de locu in tota Austro-Ungaria, precandu maghiarii au si universitatii si sasii accademia de drepturi si totu se incordă a le mai imulti. Candu va deveni ore si romanulu la atata maturitate, că se se convinga, ca foră de accademia, fora de o cununa intréga de institute de cultura inalta, er' va stagna in nepotinti'a de a-si funda unu viitoru mai respectatu, mai securu atatu politicu catu si culturale? Va mai trece acēsta neccesitate neurgitata? Poterile unite tōte le facu, numai se fia barbati sacrificatori si mai interesati de acēsta problema. Ca dör' contrari nu va ave!!! —

Despre scólele romanesce din Banatu.

Este unu diariu romanesco in Ungaria, care se occupa desu si cu mare passiune de affacerile ro-

manilor transilvani, pe care crede, că döra le-ar' cunoscere din fundamente, pana la rinichi. Noi ne simtim mai pecatosi in acestu punctu. De si amu avutu a face in vieti'a nostra una serie lunga de ani cu multi romani din Ungaria si Banatu, totusi nu cutediamu a dice, ca amu cunoscere affacerile loru asiă de exactu, in catu se pretendem dreptulu de a'i luă de peptu si a'i trage la tribunalulu opiniei publice. Asia déra ceea ce vomu impartasi la locul acesta din Banatu si din comitatul Aradului, vomu scote totu din foi de acolo, si totu numai pe respunderea loru.

Citimus in „Lumin'a“ dela Aradu nr. 67 unu articlu forte tristu si intristatoriu despre vechia scola pedagogica romanescă de acolo. Dala unu tempu incocă s'au mai vediutu ici-cole ex-pectoratiuni nefavorabili asupra acelui institutu pedagogic, nu inse in făia officiale diecesana.

Inspectorulu regescu alu scolelor din comitatul Crassoviei (capital'a Lugosiu) locuitu de vreo 200 de mii de romani, publică unu reportu atat de negru despre scolele romanesce, in catu déca a-cela ar' coprind numai pe diumetate adeveru, totu ar' fi de ajunsu că se condamne pe tōte respectivale auctoritati scolastice. Acelu reportu s'a vediutu mai antaiu in „Temesvarer Zeitung“ de unde acuma cerculézia prin celelalte diarie. Simburele reportului este, ca scolele romanesce nu sunt bune de niciu; locale miserabili; docenti totu asemenea; din cate 100—120 de baiati buni de scola, abia frēquenta cate 10—12, éra din fetitie cate 5 séu 6. De aici se esplica si saraci'a, si coruptiunea ce ar' domină intre romanii din Banatu. Vene apoi „Reform“ din 8 Novembre si face érasi una descoperire, că adeca la tōte acestea rele aru fi de vina dnii Mocioni si Babesiu, pentru că ar fi dedat pe romani se faca „politica.“ Deaci apoi „Reforme“ ei vene se planga de mil'a romanilor banatieni, pentru-că aceia au se dispara de pre facia pamantului, in catu se le mai remana memor'a numai in chronice, că odiniora au fostu si pe acolo romani. „A ki veszni indult, annak vesznie kell,“ adeca: Celu ce a pornit spre perire, trebuie se si péra. Apsia inchiaie „Ref“: apretiarile sale asupra romanilor din Banatu, că adeca ei trebuie se péra.

Credeam că ex-pectoratiuni de natur'a acestora voru fi meritandu cea mai de aproape attentiune, a prea-santitilor archierei din Aradu, Temisiör'a, Lugosiu, Caransebesiu, a Consistorielor si a tuturorul celorulalte auctoritati eclesiastice, sub a caroru ingrijire se afla scolele confessionali.

Beserică libera in statu liberu?

(Urmare.)

Metropolitulu Sava Brancoviciu, e faptu istoricu, a fostu aruncat in temnitia sub pretest de niciu si a fostu omorit uin batai cu vena de bou in curtea principesei An'a Bornemissa dela Blasius (unde astadi este residentia metropolitului).

Unu altu episcopu a fostu aruncat pe trepte unui castellu domnescu din commun'a Veciu, pentru-ca nu a volut se boteze nisice catiei domneschi.

Episcopulu Ioanu Valénulu (Patak) a morit uin veninu.

Episcopulu Innocentiu a morit in exiliu, numai din causa, ca cerea mereu emanciparea nativiei romanesci din rebia.

Episcopulu Grigorie Maior, dupa ce că ieronomachu siediuse tempu multu in robia la Muncaiu, apoi că episcopu fù destituitu totu din caus'a pentru care fusese essilatu Innocentiu. De atunci a remas cunoscutulu cantecu populariu:

Ploua, ninge pe copaci,
Maior plange la Muncaci.
Ploua ploua, érba cresce,
Campu si munte inverdiesce,
Ér' Maior nu mai sosesc etc. etc.

Episcopulu Ioanu Bobu a scapatu numai că

prin urechile acului de processulu criminale, pentru ca a cutediatu a substerne cunoscutulu Supplex libellus Valachorum in societate cu episcopulu Gerasim Adamovicu, care intr'aceea morise.

In érn'a anului 1830, pe tempulu revolutiunei din Poloni'a, conscientia cea rea latise fam'a prin tiéra, ca romanii se scola cu armele. Bobu apucase a mori in estate de 92 de ani. Poruncira episcopului Vasile Moga si vicariului dela Blasius, Dimitrie Caianu, că se alerge (pe unu geru infriicosiatu) in Campi'a Transilvaniei si — se scia, ca se jóca cu capulu loru, de nu voru pacifică pe romani. Familiile boieresci fuguea că vai de ele, implendu cetatile si oppidele, de si nu fusese niciu. Pentrucă se se pôta escusă la curtea imperatresca, aruncara in temnitia pe cativa preoti si latira minciun'a, ca ar' fi aflatu pe la ei portretulu imperatului Nicolae al Russiei; mai tardu iau dimissu intre amerintiari. Ungurii adeca se declarasera pe facia pentru revolutiunea polonilor, se incercă se le mérga intru ajutoriu; déra se temea, ca in acelasi tempu se voru rescolă romanii in dosulu loru.

Puciu dupa aceea globira pe episcopulu Vasile Moga cu 400 fl. m. conv., pentruca a cutediatu se mérga in visitatiune la Resinariu, spre a indemna pe resinareni se'si faca scola, d'er' nu a cerutu permissiune dela — inspectorulu (subprefectulu) locale.

In acelasi tempu oprira pe episcopulu Ioanu Lemeni dela Blasius, că se nu cutedie a infinita scola de professiuni acolo pe locu, ca-ci cu acesta s'ar' vetamá „drepurile“ tiehali ale ungurilor si sasilor. Dupa aceea i mai poruncira (1833), că se mérga in comitatul Hunedorei din satu in satu, se visitedie si se afle, cati ómeni au fostu ingropati fora popa, cati princi au murit nebodiatu, si cate parechi de ómeni traiescu necununati, din cauza, ca boierii catholici nu suferea in satu popa neunitu, éra boierii de legea calvinésca nu suferea popa unitu. Boierii facea pe atunci, că si mai inainte, că si astadi, din religiunea si din ritulu resaratenu, capitalu politicu. A fostu norocu mare, ca ambii episcopi, Ioanu si Vasile, nu era ómeni fanatici, si asiă, fora a se mai face de bajocur'a boierilor, au regulat ei intre se-ne, că pe sub mana, acea calimitate nationale. Bajocur'a cea mare ce i sa facutu mai tardu episcopului Vasile cu locuinta si cu capelluti'a sa din Sibiu, maltratarea lui morale pentru petitionile dietali din 1837 et 1841, sunt cunoscute prea bene betraniilor nostri contemporani. Pre candu se mai decretase si traducerea cartiloru besericesc in limb'a maghiara si scoterea limbei romanesci din besericu, episcopului Ioanu ii poruncira, că se nu sufere in Blasius propunerea vreunui studiu in limb'a romanescă. Acesta deveni una din causele principale ale urgiei celei mari intemplete la Blasius intre 1843—1848.

Umlirea si bajocur'a cea mare ce sa facutu clerului gr.-res. in 1847 inca este in memor'a nostra, candu adeca poruncira archimandritului Andreiu, că se mérga in capu de érna (pe la Craciunul) la Abradu, si se ajute vice-spanului si solgabiraului, că se puna man'a si se duca in temnitia pe acea jupanésa unguróica famosă din comun'a Buciumu, anume Catarin'a Varga, care disese munteniloru, se continue processulu de proprietate si de usu-fructulu paduriloru, si pe care apoi o au tinutu in prinsória la Alb'a Juli'a, nejudecata pana in 1850.

Nu incaps in cadrulu acesta că se mai continuam si pe acesti douedieci si cinci de ani, in acesta tabella synoptica a martyrologiului besericei; d'er' pôte ca'i vomu afla locu aerea. Totusi, nu ne potemu conteni, că se nu memoramu celu pucinu casurile despre care mai fusese vorba inainte cu cativa ani. In Iuliu 1852, pe tempulu venirei imperatului in tiéra, sub pretestulu celu mai de niciu din lume, insielara pe metropolitulu Alessandru, că se caletoresca la Alb'a Juli'a, ér' intr'aceea pre candu conversa densulu acolo cu gubernatoriulu, a-

casa in Blasius ii calcara locuinta si'i visitara tōte scriptele si corespondentiele, déra se reintorsera la Sibiu cu nasurile lungi. Ei ilu inpingea cumu amu dice, de spate, in actiuni politice, si apoi totu ei se prefacea, ca se temu de elu. Acelasi archipastorii in a. 1864 fù terrorisatu cu destituire, déca nu va face in tōte pe volia potestatii politice: intre altele ilu silira se supprime si processulu unui protopopu incurcatu in processu pentru vre 4000 fl. bani ai besericei, déra cliente prea supusa alu boierilor. Repausatulu narră cu ochii innecati in lacrime acea stare a lucrului in una conferentia de 18 barbati, tienuta la Sibiu in Octobre alu acelui anu.

Anul 1865 a fostu celu mai bogatu de umiliri, . . unul din anii cei de blastemu.

In a. 1872 amu vediutu ce s'a intemplatu: ceea ce se aieptă in nota la unu articlu din nr. 79 alu „Gazetei.“ De atunci incocă ni se adeveri pe deplinu, ca adeca la cativa archierei li s'a commis, că se descenda dela altariu pe aren'a actiunilor electoralui, se jóca rol'a umilitoria de ceea ce numescu ungurenii Kortes, séu cumu dicu in Romani'a, de rol'a lui pop'a-Tache, adeca se silésca pe ómeni că se mérga la urnele electoralui, se'si dea voturile pe bani, precum se dà ori-ce marfa in tergu, se se imbete de viuarsu si se tōce in capu pe cei de alta opiniune.

S'au mai intemplatu ici-cole si in alte tieri blasteratii, că celea ce amu vediutu noi dela 1863 incocă, adeca potestatea politica s'a incercata si pe airea, că se degrade pe ministrii altariului de sibitorii ai sei; nicairi inse in mesura asiă exorbitanta, precum s'a intemplatu si se mai intempla cu clerurile nōstre romanesci. — Resultatulu a fostu in asemenea casuri, că preotimea perdu din autoritatea si din prestigiu seu, că se compromisse religiunea, si despretiulu strabatu pana in ultimele classi ale poporului.

S'au vediutu casuri, unde archiereii fortati si impinsi la role politice, strimtorati cu usi'a, neavandutari'a spiritului, ea se oppuna resistentia apostolica, au lucratu in contradicere flagranta cu ceea ce le dicta loru convictionile si conscientia propria; iati vediutu apoi, ca dupace s'a schimbă situatia politica, dupace a cadiutu sistem'a si regimulu ce essercitase asupra loru pressiune, au revocat totu ce au disu, scrisu si professatu mai inainte. Se ne aducem amente acilea de cateva esemplu de acestea din Itali'a de susu, dupa perderea Lombardiei in a. 1859 si dupa perderea Venetiei in an. 1866. Au fostu si de aceia, cari in acesti 25 de ani isi schimbara credintele loru politice de atatea ori, de cate ori se schimbă sistem'a gubernamental si politic'a.

Sunt adeca unii carii tienu, ca unu archiereu trebue se mérga totu-deauna cu gubernulu, aiba acela ori-si ce sistema. Acesta doctrina inca este nu numai pericolosa, nu numai umilitoria, ci si absurdă. Ei adeca ceru, că Ioanu botezatoriulu se fia mersu alaturea cu Herodu, Ioanu Gura-de auru a-laturea cu coruptiunea pe care o a combatutu in sublimile sale invetiaturi. Sunt óre tōte regimile si gubernele din lume intelepte, bune, sincere, morali? Nu se mai afla nicairi pe pamantu si guberne stupide, reputatice, perfide, corupte; séu si benevoitice, pe care inse nu le taia capulu a face bunele, séu ca nu'l potu, pentruca pôte nu le sufera alte conjuncturi? A propagă doctrine, precum este si acesta, semnifica a lucră pentru că se compromitti religiunea, se indiosesci ori-ce auctoritati eclesiastice, se extermini pietatea si moral'a din animile ómenilor. Acesta crima infricosata o committu toti aceia, carii silescu pe ministrii altariului christianu, că se mai jóca si de aci inainte rolele pontificilor pagani, carii astadi se facea pretori, mane consuli, mai apoi comandanti de trupe, apoi pontifici, dupa aceea érasi consuli si generari. Nu este acesta spiritulu celu adeveratul alu christianismului, si nu asiă a intielesu Salvatoriulu libertatea omeneșca, pentru care s'a cruci-

sipu. A fortia pe ministrii altariului la actiuni politice, care nu le convinu loru, este adeverata blasfemia revoltatorie de tot spiritele inca neatense de veninulu coruptiunei.

(Va urmá).

Processulu maresialului Bazaine.

REPORTULU

dlii Generalu de Reviere.

(Urmarea partii I-me.)

Bazaine nu a intreprinsu nimicu spre realisarea planoului de unire a armatelor de Metiu si Chalons. Namai pro forma si spre a face se creda, ca pôrta in gaudi mari combinatiuni strategice, concentrâ in 26 Aug. armat'a sa si incepù a-o porni si asiedia pre tiermurile dreptu alu Moselei, cumu marturisi insusi, numai spre a face o demonstratiune in facia inimicului. Reportulu arata inconvenientulu acestei demonstratiuni. Inimicula numai in tacerea uoptii s'ar' fi potutu surprinde cu succesu. Dêca era cä armat'a se tréca preste Moselei trebuia se intrebuintizeze cele dôua poduri ale cetatii si trebuiau se se faca catu de multe poduri. Dêr' ce se vedi, pornirea armatei care se incepù la 5 demaneti'a, inca nu era finita la 3 ore dupa amediu: intru accea -si direse inimiculu forta principala in directiunea amenintata, si acestu momentu lu alese maresialulu pentru de a tiené unu consiliu de resbelu. Bazaine trebuia, dice reportulu, se tienu comptu de opiniunea armatei, care s'asteptă din di in di se plece mai departe catra interiorulu tierii; era necesariu de a face pe armata se accepte, sub masca unei aparintie de combinatiuni strategice, inactiunea in care voi'a se-o tieni si de a face pe locotenentii sei se admitta convenient'a unei remaneri mai indelungate in campulu Metiului. Acest'a fu scopulu acelei conferintie din 26 Aug., in care determina mares. Bazaine pe comandantii sei de corpu a se otari in estu sensu, ascundiandu scirea despre sosirea apropiata a lui Mac-Mahon si ca si-a datu Rendez Vous cu elu la Montmedy si desvoltandule o programa de operatiuni militare a carora punctu de manecare se fia Metiulu. Bazaine -si ajunse planulu in conferint'a din 26, despre care se afla la acte unu protocolu officiosu scrisu de gen. Boyer. In acestu procesu-verbalu suntu insemnante opiniunile fiesce-carui generalu, care a fostu de facia in consiliu, precumu opiniunile generalilor: Soleille, Frossard, Ladmirault, Bourbaki, Cöffinières si ale maresialilor Leboeuf si Canrobertu. Acest'a din urma a opinatu mai bine cä toti dicundu, ca moral'a armatei nu se poate sustiené altu-cumu, ca nu pote trai chiaru moralmente altu-cumu, de catu numai sub conditiunea de a nu remane nici nnu momentu inerta, neactiva. Toti generalii inse au fostu de parere in fine, cä armat'a se remana deocamdata in campulu Metiului. Reportulu critica strictu opiniunile generalilor si mai cu séma fals'a parere a gener. Soleille, ca adeca armat'a ar' fi provediuta numai cu munitione pentru o singura batalia si ca déca s'ar' parasi Metiulu, fortaret'a acest'a nu s'ar' potenție mai multu de 14 dile. Reportulu dice, ca Bazaine a sustienutu si confirmatu parerea gen. Soleille cu tóte ca a sciutu, ca nu este adeverata. Protocolulu lui Boyer este inse asia scrisu incatuita responsabilitatea se cada pe spatele generalilor lui Bazaine. Dêr' e constatatu, ca Bazaine lea asensus generalilor cele mai decisive facte si iau tienutu mai cu séma in parere, ca numai e munitione destula si din tóte dispusetiunile sale luate inca inainte de 26 Aug. resulta ca a fostu decisu a nu se mai deparia dela Metiul.

Operatiunea intreprinsă in 26 prin asediarea trupelor pe tiermurile dreptu alu Moselei a amanat'o Bazaine dupa conferintie, sub protestu de vremea rea, pareca pentru inimicu nu va fi fostu vremea totu asia de rea. Si trupele in midiuloculu unei confusiuni nespuse, reîntrara in bivuaculu loru. Tocmai in momentulu acest'a, dice reportulu, ar' fi fostu mai lesne a strabate prin sirurile. — Inca in 29 prin mediulocirea curagiosulu facricantu Lagosse o depesia dela Ducrot, care ei da desluciri despre positiunile armatei lui Mac-Mahon care-i venea intru ajutoriu; Bazaine scie dêr' prea bine ca armat'a ast'a este numai dôuadieci, pote numai 15 miluri departe de Metiul, cu tóte aceste se marginesc numai la unele veleitati si inainte de a se decide seriosu ai pleca lui Mac-Mahon inainte, vine inimiculu in numeru mare, -lu ataca la Nouissevile, unde se tiene bine armat'a francesa si inoptéza pe

terenulu castigatu, in demaneti'a urmatore inse se retrage definitivu intre murii Metiului.

Reportulu resuma scurtu partea 1-ma (operatiunile active anterioare blocadei pana la 1-ma Sept), si finesce asia: „Cugetulu lui Bazaine, de a tiené intacta armat'a sa facia de neevitabilele sguduiri politice, ia dictatul tóte resolutiunile. Aceste preocupatiuni egoiste l'au predominat si pre tempulu blocadei. Revolutiunea, pre care bine a prevediut'o, erumpe, unu nou guvern se ridică. Contra tuturor asteptarilor Parisulu vré se se tienă, apărarea nationala se organiză facia de acesta resistintia, care bine vedé va durá mai multu, de catu aprovisiunarea, maresialulu voiesce se grabescă cu desfasuriarea situatiunii, nu luptanduse, ci tractandu cu inimiculu. Cumu trase elu pe calea acest'a, care nu e ceea a datoriei, pe locotenintii sei si brav'a sa armata, a careia loialitate pana in diu'a desastrului nu a potutu crede la asemenei traficari? Acest'a vomu espuneo in partea II.“ —

PARTEA A DOU'A.

Period'a blocadei pana la 7 Octobre.

In capitululu primu examina reportulu „conditiunile de resistintia ale fortaretii Metiul“ si descrie cu deamenuntulu starea lucrarilor de aperare si de armarea forturilor. Bazaine, dice reportulu, trebuia se ocupe pe inimicu di si nopte, se-lu ostenscsa, si déca se potea, sei intrerupa comunicatiunile; Bazaine neglighia inse in Metiul si dispositiunile cele mai elementare, prescrise pentru aperarea activa a fortaretii. Vin'a pentru intrelasarea mesurilor reglementare, cari trebuia se se ia indata, cade formalu pe generalulu Coffinières, care era in fapta comandantele piatiei Metiului, dêr' reportulu dovedesce la fia-care punctu responsabilitatea comandantului supremu si pentru acest'a negligere, care avu o influentia funesta asupra aperarii Metiului si asupra sortii armatei. Esplujiunea germanilor din fortaret'a a fostu esecata in modu superficialu, numai pe diumatate. Unu numér considerabilu de nemti a primitu prin descendantia permisiunea de a remane in Metiul. Numai se poate esplică desvoltarea estraordinaria a spionaginui pe tempulu blocadei.

Capitululu urmatoriu tratéza intrebarea: ca 6re sau luatu merurile necesarie pentru aprovisiunarea de ajunsu a fortaretii?

Responsulu suna, ca nu. Consumatiunea proviantului fortaretii nu s'a regulatua asia, incatutu se se asicure macsimulu duratei resistintii la incepudu mai cu séma s'a facutu multa risipa cu elu; resursele immense cu deosebire de cereali si furajia (fenu s. a.) cari se aflau in satele din giurulu Metiului nu s'au adunatua fara intardiare prin cumperare seu recusitiune spre aprovisiunarea fortaretii. Unu interesu duplu era legatu de acest'a: de asu procurá adeca resursele si de a-ile retrage asia inimicului. Din nenorocire nici unu ordinu nu s'a datu in acesta privintia, nici de catra comandantele armatei, nici de catra eomandantele superioru alu piatiei. In urm'a acestei negligeri cadiura resursele in manile inimicului, ér' de alta parte se primira in fortaret'a vreo 20,000 fugiti, mai cu séma tierani din satele vecine, si se mari asia populatiunea Metiului, afara de armat'a, dela 50,000. la 70,000. Bazaine nu a intreprinsu nimicu spre a inmulti la tempu victualiele; la gare era o neorandumia atatu de mare, incatutu nici pe deaproape nu se potea calcula pe catu tempu va fi aprovisiunata cetatea.

(Va urmá).

Expositiunea universale dela Vien'a.

(Urmare.)

Sectiunea Japonesa.

Dupa ce amu trecutu in revista porcelanele si laquele, ne remane se esaminamu repede cele latte industrii ale Japonului, neoprindu-ne de catu asupra celor mai importante. Este dreptu se damu locu indata marquetarielor, lucrarielor de sapatura de lemn, de ivoriu si de solzi, din cari unele (mai cu séma in aceste din urma dôua ramuri) suntu destulu de remarcabile prin eselentia lucratei.

Lucrari de isvoru. Vomu citá print'aces-tea: cabinetele ornate cu laque de auru, cari pe una inaltime de Om, 174 si una latime de Om, 144, represintu cä subiectu: cele patru ano-tempuri, figurate prin flori si fructe; si apoi unu magnificu suportu in ivoriu sculptat, represintandu, intr'o forma exagonală, acelasi subiectu cä precentulu.

Lucrari de solzi. Din destulu de marea diversitate a productelor de acestu geniu, vomu mentioná numai dôua cari atragu mai cu séma atentiu; mai antaiu una colivie pentru paseri, si alu duoilea una colivie pentru insecte, cari se distingu prin avut'a lucrului, complectu incrustat de laque de auru. Gasim asemenea cate-va lucrari de osu de balena, cutii, port-cigaretete . . . etc., diverse obiecte sculptate, una mare quantitate de evantale; si cate-va colectiuni de sticlarie, care nu se distinge prin nimicu particularu remarcabilu. Amu potea constata contrariu, ca-ci acest'a ne pare una din partile cele mai slabe ale industriei japoñese; afara de una mare ghiulea de cristal de roca de unu diametru de Om, 162, in generalu nici unul din aceste produse nu pote sustine comparatiunea cu cristalele austriace, angle si francese. Actul'a nu trebuie se ne suprindia aproape de locu, avendu in vedere pucina intrebuintiare ce le da (numai pentru impodobirea locuintelor loru), asia ca Japonesi nu potu recunoscse absolut'a necesitate de a se aplicá in acesta fabricatiune. Ar' fi in adeveru a exige prea multu dela acestu poporu care are de prea pucinu tempu relatiuni continue cu Europa. Dêr' déca cu tóte acestea le damu una asia atentiu in esamenul acest'a, este pentru ca amu credutu ca studiul nostru va fi cu atatul mai interesantu cu catu se esersa asupra unei lumi, pentru a dice asia, aproape necunoscuta noua si care, cu tóte ca e situata in archipelagul extremului Oceanu, totu poseda una civilisatiune care-i este propria; si alu carui sigilu originalu, cate una data bizaru, si fantastu, nu are nimicu comunu cu art'a si gustulu Europei.

Bronze. Formele clasice ale artei grece le suntu cu totulu necunoscute, si gasim in tóte obiectele de arta espuse, campulu liberu, indepent'a ce pare a fi condus inspiratiunea modelatorului si saptorului. Acesta observatiune care arata ca Japonesii suntu departe de a abusa de imitatiunea artei antice, se poate aplicá mai cu séma bronzelor de arta, fabricatiune in care amu fi fostu departe de a presupune, ca Japonesi suntu in realitate atatu de forti. Culorile metalului suntu in particularu remarcabile, mai cu séma verdele anticu, care a remas inca inimitabilu. Una parechia de vase de bronzu, sculptate si smaltate cu auru si argintu, represintandu unu subiectu de istoria alegorica cu totulu localu: invingerea diavolilor pe muntele O-ye-yama, are dimensiunile urmatore: inaltime 1m,20 si diametru Om,60.

Unu suportu pentru una ghiulea de cristal, obiectu de bronzu incrustat cu auru si argintu, e demnu de observatul prin motivulu prea originalu alu dieului apei, tienendu una ghiulea; — asia precum se arata in istoria mitologiei japonese. Trebuie se citam in fine una parechia de fanare mari de templu, ale caroru dimensiuni relativu colosale se urca la 1 m,845 in inaltime.

Smalturi. Pentru a dice cate-va cuvinte asupra atotu ce vedem in acesta curiosa expositiune, se citam printre smalturile imprasciate, nasturi smaltati, inele, unu vasu de 40 centimetri de inaltu si unu serviciu de cafea asemenea smaltatu; tóte produsele ale aceluiasi genu, incontestabilu superioare acelora ce vomu gasi mai tardiu in aceleasi produse expuse de China.

Pieci si pieci lucrate. Una parte nu mai pucinu interesanta este acea a pieilor si a pieilor lucrate. In primele gasim una colectiune de probe destulu de variata, si se cuvine de a observa intre altele, printre cele de alu duoilea, una minunata cutie-portofoliu, de pele albastra, impodobita cu laque de auru. Se poate prea bine ca din punctulu de vedere alu artei reale, aceste obiecte se nu aiba prin ele insasi una valoare reala, dêr' de siguru gasim in ele tóte elementele noutati si acesta amestecatura, destulu de abilu combinata cu laquulu, precum si cu smaltulu si ivoriulu, produce prea ferice efecte.

Inainte de a ajunge la partoa speciala rezervata matasarielor, se aruncam una repede privire asupra lucrarielor in bambu si in rotiu seu rotangu precum: cosiuri, saculete pentru placinte, colivie de insecte, portu-cigaretete . . . etc. cari meritu a fi mentionate.

Chartia. Dupa acest'a vinu chartiele, a caroru fabricatiune e prea remarcabile, pentru ca a ajunsu la unu gradu de perfectiune superioru Europei. Japonesii au unu adeveratu secretu pentru preparatiune, ca-ci cu tóte ca se scie ca in fabricile dela Mino, Etchizeu, Zoza, Satsouma. chartia se obtiene nu numai prin preparatiunea carpei, ci si prin a scortie unui arbore particolaru care se

numesc: arbore pentru chartie, totusi ei sciu se-i dè una mladire incomparabile, si una multime de straturi diferite, cari emi in celu mai mare gradu panza.

Proprietatea speciale a acestui secretu explica d'er cu prisosu pentru ce chartia constitue in Japonu uuulu din obiectele indispensabile vietiei. E intrebuintata in infinite moduri. Se fabrica cu ea mobile, sticle, pahare etc. si chiaru vestimente si case. Aceasta intrebuintare atatu de frecuenta a chartiei explica, pana la unu ore-care gradu, superioritatea ei reala asupra tutoru genurilor de fabricatiune cunoscute in Europa si ne spune totu de-oata, — asia cumu amu arestatu mai susu — pentru ce Japonesii nu sciu a prepara sticlarila, ferele, etc., si in generalu tote materiile prime servante la confectionarea obiectelor de necesitate domestica.

(Va urmá)

Probe din dictionariul societatei academice.

(Capetu.)

Ia amendoue formele si: a dă preste capu, inse cu intellessu differit de: a da in capu; a se bate in capite; a se loví capu in capu; a se suí in capu — a se urcă pre capulu cuiva, si metaforice: a se face insolente, a se emancipă prea tare: copillulu, deco nu lu tini de reu, ti se suie in capu; in amendoue insemnările si: a se urcă in capu — se suí in capu; a sarí in capu — sarí de undeva cu capulu in diosu, sau: a se aventă de diosu pre capulu cuiva: catus'a superata sarí in capulu meu si mi puse unghiele in guttu; sau: a cadé, sarindu de susu, in capulu cuiva; sau in fine: a attacă pre cineva cu violentia, fia cu fapta, luandulu de peru, etc., sau cu vorbe injuriose: se nu attengi cumva pre unulu d'in cinci frati, co toti saru in capu ti; taci d'in gara, co apoi ti saru in capu; a bagá in capu, in mente; asiá si: a vení in capu, a intrá in capu, etc.; a merge in capu — merge cu capulu in diosu si cu pitioarele in susu, déro si: a merge inainte, in frunte; a sparge in capu, cu intellessu propriu: a sparge una olla in capulu cuiva; de ací metaforice, a se sparge in capulu cuiva — cadé pre densulu relale consequentie alle faptelor altui-a: neboniele Domailor se spargu in capulu poporului; diece libre in capu, neci mai multe neci mai pucine, etc. — 2. construitu cu aceluaasi verbu: a) luare, construitu cu capu: a) ca obiectu directu, a luá capu — appucá cu man'a capulu cuiva: luá in mana capulu essecutatului si l' arretă multime; a tajá capulu: cu una sengura lovitura de spata luá trei capite; nu ti fia frica, co n'are sa ti iee capulu; a superá cu mare larma, a assurdí, a ameti: mi ati luatu capulu cu strigările vostre; mai inceta si tu cu atâtea cantice co mi ai luatu capulu; a allege capitaniu, conductoriu: luara capu allu conjuratiunei pre celu mai cutediatoriu d'intre densii; a prende anima, a luá curagiu: socii, vendendu pre Romani batuti de iuimicu, luara capu si incepura a se rebellá; a incepe, a luá inceputu: d'in aceluaasi munte ieau capu mai multe riuri; a se fiu: a luatu finitu: acesta comedia se vede co nu mai are se iee capu (si capito); b) ca obiectu cu in, a luá in capu — luá si pune pre capu: luati-ve căte una caciulla in capu; a luá in mente, a precepe: luati curendu in capu, déro si uitati currendu; ca si a luá in capu, a se obstiná in tr'una idea sau una resolutione, a persiste cu cerbicia, a merge orbesce inainte, etc.: candu esti omeni ua ieau in capu, nu mai asculta de nemine; de ací proverb: a luá lumea in capu — fugi, fora se scie unde, a fugi nebonu; — vorbindu de lovitute, a sufferí, a primí: tu ai luatu mai multe pre spinare, eu am luatu numai un'a si bona in capu; c) ca obiectu cu de, a luá de capu — appucá cu man'a de capu: me luá de capu si me loví de muru; d) ca obiectu cu la, a luá la capu — luá a mente, a bagá sema; sau, a mancă bataia: nu fli cu capulu asiá mare, co ua iei la capu; cu acestu d'in urma intellessu si: a luá pre capu; déro si: a se insarciná cu ceva: nu ti mai luá pre capu si acesta greutate; e) a luá d'in capu — luá de pre capu ceva: luati ve caciullile d'in capu; f) a se luá cu capulu de un'a — se applerá la ceva; a luá una directione, una calle; a se dă la una occupatione; a luá uva resolutione, etc.; b) avere, a avé capu, cu tote insemnările cuventului capu, cumu: monstrulu avea doue capite; si columnele au capite

(capitelle); accol si are muntele unulu d'in capite (margeni); acelu munte are doue capite (crescete, piscuri); cost'a are mai multe capite sau capure (promontorie); conjuratii au unu cutediatoriu capu (conductoriu); capu ai si tu (mente), ca se inteliagi ce se faci; asiá si: capu ai se te puni tu, omu mare, cu unu copilla? — a avé capu pentru matematice (talentu, aptitudine); nu am capu pentru ballu (anima, desposetione); a avé capulu a manaa si in mare pericolu de vietia; a fi cutediatoriu, temerariu; nu avemu capu de a ve veni in adjutoriu (mediloci, potentia); tote au unu capu — tote au unu inceputu sau finitu, tote au unu principiu, una lega, una regula, unu scopu, unu intellessu, etc.: discursulu teu nu are capu; ce vrei se faci, nu are capu; de ací proverbiale: a nu avé neci capu neci coda — nu avé neci santu, neci Domnedieu; a nu avé neci unu scopu, neci unu intellessu; a fi contr'a mentei sanetose, contr'a rationei, contr'a ordinei, etc.: neci disselo, ca si faptele vostre, nu au neci capu neci coda; de ací si frasi ca: omulu acestu-a nu are capu de reu sau de rentate, este preste mesura de reu; asiá si: a nu avé capu de misellu sau de misellu, a nu avé capu de blastematu ce e, etc.; 3. cateau alte locutioni si proverbie: pescele de la capu se impune corruptionea unui poporu de la cei mari incepe; b) unde nu e capu, vai de petiore — vai de omulu foramente, vai de poporulu foru boni conductoru; c) a nu avé ce se si faca capului — nu poté altamente, a fi nevoitu se faca cumu i se impune, pentru co nu e mediloci de a face altamente; d) a nu scí ce se si faca capului — nu scí ce se faca, a fi in mare perplexitate, in mare nevoia, foru se pota afia unu midiloci de a essi si scapá d'in acea in curcatura sau nevoia; e) d'in capu peno in petiore — d'in capu peno in calcaneum totu, preste totu; f) a face capu — regulá, a despune: a face capu fetelor — le inaritá; a face capu de ceva — regulá, a provedé, a procurá: a face capu de nutretiu, de alle mancarei, etc. — a face mediloci se fia nutritiu, mancare; a procurá nutritiu, de alle mancarei; de ací, a face capu, si mai vertosu, a face capite — parentá, a face celle cuvenite mortilor: se facu unui mortu, in cursulu unui annu de la mortea lui, noue capite, adeco: capite de trei, de sesse, de noue septemane; capite de trei, de sesse, de noue lune; (vedi in celle mai susu espuse si alte insemnari alle locutionei: a face capu).

Recensiune si mai scurta.

EQUILIBRU INTRE ANTITHESI
séu Spiritulu si Materi'a
de I. Heliade R. Bucuresci.

Publicatu intre anii 1859 pana la 1869. 8-o formatu lex. pag. 400.

Voi se cunosceti societatea vechia si noua moldavoromana in comparatiune cu alte societati de statu, cu alte natiuni antice si moderne? Luati amana acesta carte a lui Eliadu, nu ve uitati la 8 — 9 lei noi, ca vi se voru resplatit insutitu.

† Sórtea vitriga de nou a rapituna din cele mai plapande flori, ce infrumuseti au ghirlanda femeilor romane.

Jun'a domna An'a Vaid'a nasc: Bohatielu; fericita socia a domnului mare proprietariu roman din Olpretu — comit: Solnocu inf. — Dionisiu Vaid'a si unic'a fica multa amata a lui capitaniu supremu districtuale Ale-sandru, Bohatielu nu mai este intre noi!

Abia in etate de 21 de ani si termina in 3 l. c. pre patulu nascerei de copilu vietia pamantena atatu de scurta, cu cursulu ei pacicu si ne-turburatu; ca alu unui riu cristalicu, ce inviosiedia, fericita, revenesce, inprumuta vietia si placere de vietia la toti si la tote in giurulu seu.

In zadaru curgu lacrimile amare ale sociului iubitoriu, alu carui anguru fericitoriu era repausat a desierte-si suspinele si gemetele parintelui infrantu si multa obidatu, care in unic'a sa baiata -si concentra cele mai nobile bucurie si sperantie pamantesci; remane fara resun vocea a doi orfani, cari se incerca a gangai svavulu cuventu: mama! Recele mormentu se arata nesentitoriu facia de dorerea nostra a toturor! Da, o pierdere a tuturor a intregei natiunei romane deplangem; ca-ce cine a avut vreo-data norocirea de a cunoscere inalt'a

cultura a mintiei, nobilitatea animei, afabilitatea, condescinderea, modestia si alte virtuti femeiesci, er' preste tote aceste — ca o cununa si ornamentu alu acestora — cea mai sincera si cea mai caldu-roasa alipire cu care adormita aderea iubitei sale natiuni romane: sa potutu convinge in ce nobilu intielesu alu cuventului ne poteamu mandri numinduo a nostra!

Totu veneratori repausatei, dorindu ca obidatii sociu, parinte si consangenii se afle ore-care consolatiune in condonarea publica, d'er mai vertosu in crescerea micutilor orfani si desvoltarea loru cu tempu spre bucuria precata a loru sei, asia si a natiunei si patriei — repausatei cu ochi lacrimanti i-dicu: „Odinesce in pace fintia blanda si nobila, fia-ti tierin' usiora si memori'a binecuvintata in eternu!!!“

Adunarea generala

a Reuniunie i Femeilor romane din Brasiovu se va tienè conformu § 8 din statute in 7/19 Noembrie 1873, in diu'a onomastica a Maiestatii Sale Imperat-sei si Reginei Elisabeta, patrona reuniunii. In diu'a acesta la 9 ore a. m. voru asista On. membre la serviciul divinu, ce se va celebra in biseric'a St. Nicolae din Brasiovu, era la 10 ore a. m. se va deschide siedintia adunarii generale in sal'a cea mare a Gimnasiului romanu.

Brasiovu 29 Oct. s. v. 1873.

Comitetul R. f. r.

Armonice

ce canta dela 4 pana la 120 bucati musicali: Obiecte pompoase cu cantu de clopote, toba si clopote, voci ceresci, mandoline, expressiuni etc. mai in colo

Dóse canore

ce canta dela 2 pana la 16 canturi, necessaria, cigarraria, case elvetiane, albu fotograficu, obiecte de scrisu, castene de manusi, pondu de scisori, cuthie de cigare, tutunu etc. dose de tibrite, mese, sticle, pocale de bere, portemonnee, scaune etc. tote cu musica seu armonia. Recomenda ce mai nou.

J. H. Keller, Berna,

Pretiu courante tramite francu. Numai cine trage aceste deadreptulu primesce obiecte Walleriane.

1—3

Tocma esti la lumina in depusulu societatei biblice britanice si din tieri straine la

A. Reichard et Cia,
Cand'a Strat'a 6 in Clusiu

Bibli'a seu sant'a scriptura

A TESTAMENTULUI VECIU SI NOU, in octavu, in limb'a romana intr'unu tomu, legata cu pele, pretiulu 1 fl 30 cr.; aceeasi in pele fina cu foiale aurite 2 fl. 75 cr. N. B. Comande in pretiu de 5 fl. se executéza fora spese.

Cu tota onórea se subsémna

3—6

A. Reichard et Comp.

Cursurile

la bursa in 11 Novembre 1873 stă asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 46 ^{1/2} cr. v. *
Napoleoni	—	—	9 " 14 "
Augsburg	—	—	109 " 50 "
Londonu	—	—	115 " "
Imprunatulu nationalu	—	72 "	90 "
Obligatiile metalice vechi de 5%	68	—	" "
Obligatiile rurale ungare	74	75	" "
" temesiane	74	—	" "
" transilvane	73	—	" "
" croato-slav.	76	—	" "
Actionile bancei	—	940	" "
creditalui	—	208 " 75	" "

Editinnea: Cu tipariu lui

IOANE GÖTT si fiu HENRICU.